

Sosiaalisen arjen tukeminen

SATU

23.4.2007-31.3.2008

Loppuraportti

Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu
CENTRIA Tutkimus ja kehitys, Ylivieska
Projektivastaava Reeta Limingoja
28.4.2008

SISÄLLYSLUETTELO

TIIVISTELMÄ	1
1. HANKKEEN KUVAUS.....	2
1.1. HANKKEEN TAUSTA JA TARVE.....	2
1.2. HANKKEEN KOHDERYHMÄ	2
1.3. HANKKEEN HENKILÖSTÖ JA ORGANISAATIO	3
1.4. HANKKEEN OHJAUSRYHMÄ.....	3
2. HANKKEEN RAHOITUS JA KUSTANNUKSET.....	4
3. HANKKEEN TAVOITTEET, TOIMINTA JA TULOKSET.....	6
3.1. PERHETYÖN KOULUTUKSEN TYÖELÄMÄLÄHTÖISYYS	6
3.1.1. <i>Opetussuunnitelma</i>	6
3.1.2. <i>Kehittämistehtävät</i>	8
3.2. PERHETYÖN OSAAMISTASON JA ASiantuntijuuden LISÄÄMINEN	9
3.2.1. <i>Perhetyön koulutuksen toteutus</i>	9
3.2.2. <i>Määrälliset tavoitteet</i>	10
3.2.3. <i>Perhetyön koulutuksen vaikuttavuus</i>	11
3.3. TYÖMARKKINA-ASEMAN VAHVISTAMINEN JA TYÖLLISYYDEN TUKEMINEN	12
3.4. YHTEISTYÖN LISÄÄMINEN JA LAADUKKAIDEN PALVELUIDEN TURVAAMINEN.....	12
4. KOULUTUKSEN ARVIOINTI.....	14
4.1. OPISKELIJAPALAUTTEET	14
4.2. KOULUTTAJIEN AJATUKSIA PERHETYÖN KOULUTUKSESTA.....	16
5. JULKISUUS, TIEDOTTAMINEN JA YHTEISTYÖ	18
6. OHJAUSRYHMÄN ARVIO HANKKEEN TOIMINNASTA JA TULOISTA	20
7. JATKOTOIMENPITEET	22
LIITTEET	23

TIIVISTELMÄ

SATU sosiaalisen arjen tukeminen hankkeen tavoitteena oli perhetyön osaamistason ja asiantuntijuuden lisääminen työelämälähtöisen perhetyön koulutuksen avulla. Koulutuksen tavoitteena oli antaa valmiuksia kehittää perhetyön käytänteitä sekä nostaa tietoisuutta auttamismahdollisuuksista. Perhetyön koulutus toteutettiin 15 op laajuisena kymmenelle perhetyössä työskentelevälle henkilölle. Koulutuksessa tartuttiin ajankohtaisiin aiheisiin, kuten perheväkivaltaan, päihteisiin, riskiin ja uhkiin lapsuuden yllä sekä uuteen lastensuojelulakiin. Lisäksi hankkeen tavoitteena oli vahvistaa perhetyössä työskentelevien työmarkkina-asemaa, työpaikkojen säilymistä ja erityisesti naisten urakehitystä sekä vaikuttaa laadukaiden palveluiden saantiin.

Opintojen aikana koulutukseen osallistuvat laativat työelämälähtöisen kehittämistehtävän ja kehittivät perhetyön toimintakäytänteitä omissa työyhteisöissään. Kehittämistehtävien aihealueita olivat mm. perhetyön raportointilomake, perhetyön palvelukuvaus, väsynyt äiti kotipalvelun asiakkaana, päihdeäidit ja työkalupakki perheviikonlopulle. Koulutuksen avulla perhetyön ammattilaiset ovat saaneet tiedon lisäksi työkaluja jokapäiväiseen työhön ja arkirutiineihin, ajatusten vaihto ryhmässä on antanut uusia eväitä omaan työhön sekä varmuutta toimia erilaisissa perheen tilanteissa. Koulutus on vaikuttanut työpaikan saantiin kahden opiskelijan kohdalla ja työnantajat ovat tiedostaneet koulutuksen tarpeellisuuden.

SATU hanke (S02232) toteutettiin 23.4.2007–31.3.2008 Oulun, Ylivieskan ja Raahen seutukuntien alueilla Pohjois-Pohjanmaan TE-keskuksen myöntämällä ESR rahoituksella. Rahoittajana oli myös Ylivieskan seutukunta ja hanketta hallinnoi Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu, CENTRIA Tutkimus ja kehitys, Ylivieska.

1. HANKKEEN KUVAUS

SATU sosiaalisen arjen tukeminen hanke toteutettiin 23.4.2007–31.3.2008 välisenä aikana Ylivieskan, Raahen ja Oulun seutukuntien alueilla. Pääpaino hankkeessa oli Ylivieskan seutukunnassa. Hankkeen toteutuksesta ja hallinnoinnista vastasi Keski-Pohjanmaan ammattikorkea-koulu, CENTRIA Tutkimus ja kehitys, Ylivieska. Hanke toteutettiin Pohjois-Pohjanmaan TE-keskuksen myöntämällä ESR-rahoituksella (Euroopan sosiaalirahasto) tavoiteohjelmasta 3, toimintalinja 3 ja toimenpidekokonaisuus 2. Lisäksi hanketta rahoitti Ylivieskan seutukunta. SATU hankkeessa järjestettiin 15 op laajuinen perhetyön koulutus kymmenelle perhetyössä työskentelevälle henkilölle.

1.1. Hankkeen tausta ja tarve

Perhetyön avulla vastataan perheiden ja erityisesti lasten tarpeisiin esimerkiksi neuvoloissa, varhaiskasvatuksessa, kouluissa, perhetyössä ja lastensuojelussa. Perhetyöllä voidaan tukea vanhempia heidän kasvatustehtävässään, tehdä vanhemmuuden arviointia tai järjestää lapselle hänen hyvinvointia tukevaa toimintaa menetelminä mm. dialogi, kasvatuskumppanuus, perheen voimavarojen tukeminen ja huolen puheeksi ottaminen. Perheiden ongelmat ovat haastavia ja vaativat moniammatillista yhteistyötä, asiantuntijuutta ja osaamista perhetyössä työskenteleviltä. Lasten asema mm. perheväkivallan ja päihteidenkäytön sekä perheen yleisen jaksamattomuuden tilanteissa luo haasteita tilanteiden tunnistamiseen ja reagoimiseen. Perheiden ongelmiin pyritään vaikuttamaan varhaisen puuttumisen kautta ja tavoitteena on päästä korjaavasta työstä ennaltaehkäisevään työhön ja perheen voimavarojen esille nostamiseen. Haasteita tuo myös uusi lastensuojelulaki, kuntien yhdistymiset ja uudet peruspalvelupiirit.

SATU hankkeen taustalla oli aikaisemmin toteutettu CENTRIA:n järjestämä 9 op laajuinen perhetyön koulutus. Järjestetty koulutus liittyi kansalliseen PERHE hankkeeseen, jossa huomio kohdistui ennaltaehkäisevään työhön. 9 op laajuisena toteutetun koulutuksen aikana nousi kuitenkin esille uusia koulutustarpeita sekä tarve laajentaa koulutusta. Tähän tarpeeseen ja perhetyön haasteisiin pyrittiin vastaamaan SATU hankkeen perhetyön koulutuksen avulla.

1.2. Hankkeen kohderyhmä

Hankkeen ensisijaisena kohderyhmänä olivat perhetyössä työskentelevät (julkinen sektori, yritykset ja kolmas sektori) tai sinne sijoittuvaa varhaiskasvatuksen toimi-

jat, joilla on täydennyskoulutustarpeita koskien perhetyötä, muun muassa päiväkodit, perhepäivähoito, kotipalvelu, lastensuojelu, perhepalveluohjaus, perhetyö, terveydenhoito. Hankkeen välillisenä kohderyhmänä olivat hyvinvointisektori sekä alueella asuva väestö, erityisesti lapsiperheet.

1.3. Hankkeen henkilöstö ja organisaatio

Hankkeen hallinnoijana toimi Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu, CENTRIA Tutkimus ja kehitys, Ylivieska. Projektin vastuuhenkilönä oli CENTRIAn tutkimus- ja kehitysjohtaja Antti Lauhikari ja taloushallinnon vastuuhenkilönä talouspäällikkö Tuovi Komulainen. Hankkeen projektivastaavana (50 % työajasta) toimi Reeta Limingoja, joka vastasi hankkeen toteuttamisesta projektisuunnitelman mukaisesti sekä tiedottamisesta, seurannasta, arvioinnista ja raportoinnista.

1.4. Hankkeen ohjausryhmä

Hankkeen ohjausryhmään kuuluivat seuraavat henkilöt:

Antti Lauhikari, tutkimus ja kehitysjohtaja, CENTRIA tutkimus ja kehitys, Ylivieska

Kaija Koivusaari, sosiaalialan lehtori, Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu, Ylivieskan yksikkö

Merja Haapakorva-Kallio, Hyvinvointiverkoston projektikoordinaattori, Oulun seudun ammattikorkeakoulu, Terveysalan Oulaisten yksikkö

Iris Ojanlatva, johtava sosiaalityöntekijä / lastenvalvoja, Ylivieskan sosiaalikeskus
→ 1.1.2008 alkaen Peruspalvelukuntayhtymä Kallio

Mirja Rajaniemi, päiväkodin johtaja, Kirkkopuiston päiväkot

Pertti Kukkonen, johtaja, Heinäsalmikoti

Risto Similä, toimistonjohtaja, Ylivieskan seutukunnan työvoimatoimisto

Saija Luonuansuu, ESR-ohjelmanpäällikkö, Pohjois-Pohjanmaan TE-keskus (25.1.2008 asti)

Ohjausryhmän puheenjohtajana toimi Risto Similä, varapuheenjohtajana Pertti Kukkonen ja sihteerinä Reeta Limingoja. Ohjausryhmän pöytäkirjojen tarkastajana toimi puheenjohtaja.

Ohjausryhmä kokoontui SATU hankkeen aikana viisi kertaa. Ohjausryhmän kokoukset olivat 24.5.2007, 16.8.2007, 7.11.2007 ja 28.1.2008 sekä hankkeen päättyttyä 28.4.2008.

2. HANKKEEN RAHOITUS JA KUSTANNUKSET

Hanketta rahoittivat Euroopan sosiaalirahasto (ESR), Pohjois-Pohjanmaan TE-keskus ja Ylivieskan seutukunta. Yksityinen rahoitusosuus koostui opiskelijoiden osallistumismaksuista.

Taulukko 1. Hankkeen rahoitussuunnitelma.

RAHOITUS	Kokonaisrahoitussuunnitelma
ESR	19 760
Valtio	27 040
Kuntien rahoitus	2 600
Yksityinen rahoitus	2 600
RAHOITUS YHTEENSÄ	52 000

Hankkeen kuntarahoitusosuus on 2 600 €. Kuntarahoitusosuutta haettiin Ylivieskan seutukunnalta 9.5.2007 ja Ylivieskan seutukunta myönsi hankkeelle seuturahoituksena 1 950 € vuodelle 2007, enintään hankepäätöksen mukainen suhteellinen osuus toteutuneista kustannuksista sekä seutukunta on varautunut vuoden 2008 rahoitukseen. Rahoituspäätös saatiin 31.10.2007. Kuntarahoitus haetaan maksatuksen hankkeen päätyttyä samaan aikaan päärahoittajalle lähtevän viimeisen maksatuksen kanssa. Ylivieskan seutukunnan SOTE tiimi on antanut rahoitusta puoltavan lausunnon.

Hankkeen yksityinen rahoitusosuus on 2 600 € ja se koostuu opiskelijoiden osallistumismaksuista. Yksityinen rahoitusosuus toteutui hankkeen aikana.

Taulukko 2. Hankkeen kustannusarvio ja toteutuneet kustannukset.

KUSTANNUKSET	Kustannusarvio	Toteutuma
1. aineet ja tarvikkeet, toimistokulut	750	791,37
2. henkilöstökulut	19 800	16 152,79
3. matkakulut	500	494,16
4. vuokrat	4 500	3 977,37
5. palvelujen ostot	24 500	23 137,03
6. tiedotus ja markkinointi	1 950	1 940,12
KULUT YHTEENSÄ	52 000	46 492,84

Hankkeen kustannukset eivät toteutuneet täysin kustannusarvion mukaisesti. Vajausta selittää suurimmaksi osaksi se, etteivät henkilöstökulut toteutuneet suunnit-

tellun mukaisesti. Kustannuslajeista ylittyi ainoastaan luokka aineet, tarvikkeet ja toimistokulut.

3. HANKKEEN TAVOITTEET, TOIMINTA JA TULOKSET

Hankkeen tavoitteet voidaan jakaa seuraavasti: perhetyön koulutuksen työelämä-
lähtöisyys, perhetyön osaamistason ja asiantuntijuuden lisääminen koulutuksen ja
neuvonnan avulla, työmarkkina-aseman vahvistaminen ja työllisyyden tukeminen
sekä yhteistyön lisääminen ja laadukkaiden palveluiden turvaaminen perhetyössä.
Tässä luvussa kuvataan toimenpiteitä, joiden päämääränä on ollut saavuttaa hank-
keelle asetetut tavoitteet sekä käydään läpi hankkeen tuloksia. Koulutuksen arvi-
ointia ja koulutuksen saamaa palautetta sekä opiskelijoiden että kouluttajien nä-
kökulmasta käsitellään luvussa neljä.

3.1. Perhetyön koulutuksen työelämälähtöisyys

SATU hankkeen järjestämän perhetyön koulutuksen yhtenä tavoitteena oli koulu-
tuksen työelämälähtöisyys. Kentän tarpeisiin vastattiin opetussuunnitelman sisäl-
lön ja opiskelijoiden laatimien työelämälähtöisten kehittämistehtävien kautta.

3.1.1. Opetussuunnitelma

Hankkeessa hyödynnettiin aikaisemmin toteutettua suppeampaa 9 op laajuista
perhetyön koulutusta, jonka sisältöä laajennettiin ja tarkennettiin työelämästä
nousevia tarpeita vastaavaksi. Koulutussisältö rakennettiin yhteistyössä perhetyön
kouluttajien kanssa ja sisältö käytiin läpi ohjausryhmässä. Koulutuksen sisältöön
pyydettiin myös kommentteja perhetyön kentältä, muun muassa Ylivieskan seu-
tukunnan SOTE tiimiltä. Koulutuksen sisällön suunnittelussa huomioitiin perheiden
valistaminen ja tukeminen, lapsen oikeuksien kunnioittaminen, perheiden hyvinvoin-
ti ja vanhemmuuden turvaaminen, perheongelmien monimuotoistuminen, palvelura-
kenteen muutos ja alueellinen kehittäminen. Myös esille nousseet uudet koulutus-
tarpeet kuten perheväkivalta, uusi lastensuojelulaki ja monialaisen yhteistyön
merkitys huomioitiin perhetyön koulutuksen suunnittelussa.

Perhetyön koulutuksen sisältö

Perhetyön koulutus antaa valmiuksia perhetyön käytänteiden kehittämiseen
huomioiden yhteiskunnan ja perhetyön jatkuvasti muuttuvan tilanteen. Perhetyön
koulutuksen tavoitteena on perhetyössä työskentelevien ja sinne sijoittuvien am-
matillisen osaamisen nostaminen ja työmarkkina-aseman vahvistaminen.

Muuttuva vanhemmuus 1 op

- Perehtyminen perhetyön vahvuuksiin, heikkouksiin, mahdollisuuksiin ja uhkiin kuvaten niitä SWOT-analyysin avulla
- Muuttuva perhe, vanhemmuus ja yhteiskunnalliset reunaehdot

Työskentely muutoksen aikaansaamiseksi perheissä 2 op

- Perhetyössä käytetyt työmenetelmät
- Perhetyön muotoja eri palvelualueilla
- Keskustelut ja sopimukset asiakkaan ja työntekijän välillä
- Miten asioihin puututaan ja mitkä olisivat hyviä yhteistyökäytänteitä
- Salassapito ja viranomaisyhteistyö lapsia ja nuoria koskevissa asioissa
- Uusi lastensuojelulaki
- Perhetyön teoreettisia tulkintoja

Lapsuus elämän voimavarana 2 op

- Mitä lapsi tarvitsee suotuisaan kasvuun
- Riittävän hyvä vanhemmuus
- Lämpöä ja läheisyyttä lapsille
- Koskettaminen hyvinvoinnin välineenä

Riskit ja uhkat lapsuuden yllä 2 op

- Päihteet ja perhetyö, mini-interventio
- Läheisneuvonpito
- Insesti-ilmiö, huolen puheeksi ottaminen
- Lapsen oma asiakkuus
- Perhetyötä tukevat projektit

Perhetyön eettiset pohdinnat 1 op

- Työnohjauksesta perhetyössä
- Eettiset kysymykset perhetyössä

Perheväkivalta ja vuorovaikutustaidot 3 op

- Dialogi ja vuorovaikutus perhetyössä
- Perheväkivallan tunnistaminen ja ehkäiseminen

Kehittämistehtävä 4 op

- Opiskelija laatii omaan työhön tai kiinnostuksenkohteeseen liittyvän kehittämistehtävän, jota työstitään prosessoiden koko koulutuksen ajan

3.1.2. Kehittämistehtävät

Perhetyön opiskelijat laativat opintojen aikana työelämälähtöisen kehittämistehtävän ja kehittivät perhetyön toimintakäytänteitä omissa työyhteisöissään. Opiskelijat työstivät kehittämistehtävää koko koulutuksen keston ajan prosessoiden tehtävää sekä koulutuksessa kontaktipäivinä että itsenäisesti. Seuraavassa käydään läpi perhetyön opiskelijoiden laatimien kehittämistehtävien aiheet.

Perhetyön raportointilomake

Kehittämistehtävässä selvitetään monialaista yhteistyötä osana perhetyötä. Se on haasteellista työtä, missä kaikkien osapuolien pitää toimia samansuuntaisesti perheen auttamiseksi.

Perhetyön palvelukuvaus

Kehittämistehtävässä on perhetyöntekijän työote tarkastelun keskipisteenä. Perhetyön prosessia avataan palvelutarpeen arvioinnista, toimintaan perheen kanssa ja edelleen perhetyön lopetukseen sekä toiminnan arviointiin.

Lastensuojelulaitoksen perhetyö lapsikeskeisessä viitekehyksessä

Kehittämistehtävä käsittelee lastensuojelulaitoksessa tehtävää perhetyötä. Työssä selkiytettiin perhetyön käsitettä ja suunniteltiin runko perheviikonlopulle sekä koottiin työkalupakki viikonlopputyöskentelyn tueksi.

Väsynyt äiti

Kehittämistehtävä käsittelee kotipalvelun auttamismahdollisuuksia silloin kun asiakkaana on väsynyt äiti. Väsyneen äidin ajallaan saatu tuki on lasten ja perheiden suojelemisen kannalta erittäin tärkeää ja siihen pitäisi kiinnittää lisää huomiota.

Lapseen liittyvän huolen helpottaminen yhdessä tekemällä

Kehittämistehtävässä käsitellään ennaltaehkäisevää perhetyötä yhteistyössä perhetukikeskus Apilan kanssa. Työssä tuetaan tehostetusti lasta, joka on erityisen tuen tarpeessa. Lasta tukemalla vaikutetaan pitkällä jännteellä perheeseen.

Erilainen äitiys – päihdeäitien hoito perhetyön näkökulmasta

Kehittämistehtävässä käsitellään päihdeäitejä ja perhetyön roolia heidän auttamisessa. Tarkastelu perustuu tarkoituksenmukaiseen ja monipuoliseen kirjallisuuteen. Aihe on hyvin ajankohtainen, sillä päihdeäitien lukumäärä tulee perhetyössä lisääntymään.

Perhetyötä – lastensuojelun perhetyötä & voimaantuminen

Kehittämistehtävässä käsitellään perhettä ja lastensuojelun perhetyötä teoreettisesti hyvin laajasti. Perhetyön merkitystä korostetaan ennen kaikkea perheen arjen tukemisessa. Perheiden kuuleminen on auttamisen tavoitteiden määrittelyssä toiminnan ydin

Perhepäivähoito – lapsi- vai perhetyötä?

Kehittämistehtävässä pohditaan perheen tukemisen mahdollisuuksia perhepäivähoidossa. Osana kehittämistehtävää laadittiin perhepäivähoitajille suunnattu työkansio, perhepäivähoitoon tuleville vanhemmille suunnattu tiedote sekä pääosin perheille tehty puhelinmuistio.

Erityislapset päivähoitossa

Kehittämistehtävässä tarkastellaan erityislasten asemaa päivähoitossa. Erityislasten ryhmästä erityistarkastelussa on autismi ja dysfasia. Tarkastelua syvennetään erityislastentarhanopettajan haastattelulla.

3.2. Perhetyön osaamistason ja asiantuntijuuden lisääminen

Perhetyön osaamistason nostamiseen ja asiantuntijuuden lisäämiseen pyrittiin perhetyön koulutuksen ja neuvonnan avulla. Tavoitteena oli, että perhetyön asiantuntijoilla on koulutuksen jälkeen osaamista edistää lapsiperheiden hyvinvointia ja hankkeen myötä perhetyön koulutuksen käyneiden ammatillinen osaaminen kasvaa ja tietoisuus syrjäytymisuhan alla olevista perheistä, perheväkivalta-perheistä sekä heidän auttamismahdollisuuksista nousee, mm. ennakoiva työ ja varhainen puuttuminen. Tässä luvussa keskitytään perhetyön koulutuksen toteutukseen, hankkeen määrällisiin tavoitteisiin ja niiden toteutumiseen sekä koulutuksen vaikuttavuuteen opiskelijoiden näkökulmasta.

3.2.1. Perhetyön koulutuksen toteutus

SATU hankkeen järjestämä perhetyön koulutus toteutettiin 15 op laajuisena kymmenelle perhetyössä työskentelevälle henkilölle. Koulutus järjestettiin 14.9.2007–15.3.2008 Ylivieskassa Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoululla. Koulutuksen aikana toteutettiin 16 kontaktipäivää pääasiassa perjantai-iltaisain ja lauantaisin noin kahden viikon välein (liite 1). Osa opinnoista oli suoritettavana etäopiskeluna, jota varten opiskelijoilla oli etätehtäviä tai kontaktipäivien jälkeen työstettäviä kotitenttejä, jotka arvioitiin. Kouluttajina toimivat Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulun Ylivieskan yksikön sosiaalialan lehtoreiden lisäksi alan asiantuntijoita.

3.2.2. Määrälliset tavoitteet

Perhetyön koulutuksen määrälliset tavoitteet ja niiden toteutuminen on esitetty Taulukossa 3. Tavoite perhetyön koulutuksen aloittavista oli kymmenen henkilöä. Perhetyön koulutukseen hakeutui yhdeksän perhetyöstä kiinnostunutta naista ja kaksi miestä. Toinen miehistä keskeytti opintonsa heti koulutuksen alkuvaiheessa. Yrittäjiä koulutuksessa oli kaksi. Opiskelijat olivat Ylivieskasta, Kalajoelta, Sievistä Kokkolasta ja Muhokselta. Opiskelijat olivat iältään 23–48-vuotiaita ja pohjakoulutuksina oli mm. lähihoitaja, perhepäivähoitaja, lastenohjaaja, kodinhoitaja ja sosionomi (amk). Mukana oli myös yksi sosionomi-opiskelija. Kymmenen opiskelijaa valmistui 15.3.2008.

Hankkeen aikana tavoitteena oli 570 henkilötyöpäivää, jotka toteutuivat hankkeen aikana. Opiskelijoiden osallistumista kontaktipäiville seurattiin läsnäololistojen avulla. Etätyön osuuden laskentaperusteissa käytettiin ammattikorkeakoulun vaikiintunutta laskentakaavaa, jossa 1 op on 26,67 tuntia opiskelijatyötä. Ohjaukseen ei käytetty tavoitteeksi asetettua henkilötyöpäivämäärää. Opiskelijoilla oli mahdollisuus koulutuksen aikana saada henkilökohtaista ohjausta kehittämistehtävän työstämiseen, mutta tätä mahdollisuutta käytettiin odotettua vähemmän.

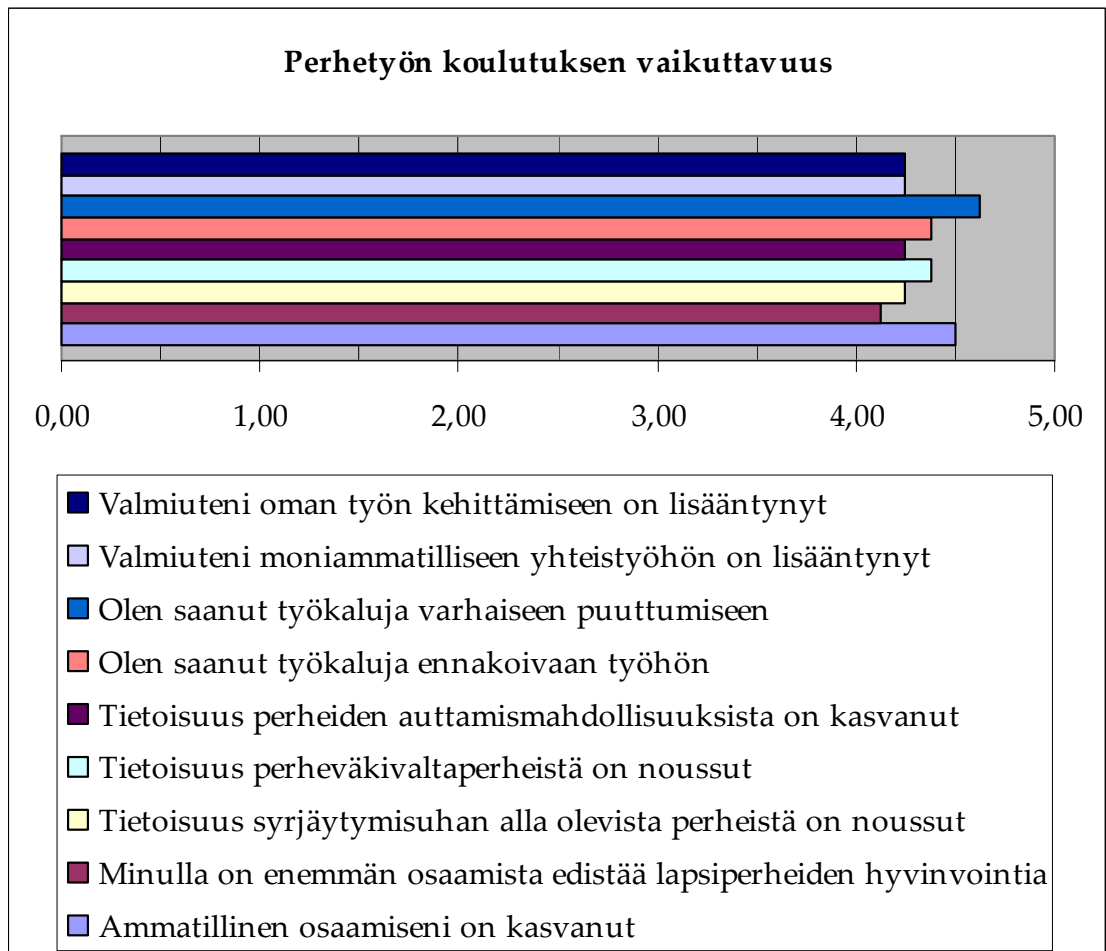
Taulukko 3. Hankesuunnitelman mukaiset määrälliset tavoitteet ja niiden toteutuminen.

	Hankesuunnitelman mukaiset tavoitteet	Toteuma
Projektin aloittavien henkilöiden määrä ja työmarkkina-asema ennen projektin aloittamista	aloittavia 10 työssä avoimilla työmarkkinoilla 8 yrittäjänä 2	aloittaneita 11, keskeyttäneitä 1 työssä avoimilla työmarkkinoilla 9 yrittäjänä 2
Tiedotus- tai neuvontatilaisuuksiin tms. osallistuvia henkilöitä	osallistuvia 20, joista naisia 15	osallistuneita 46, joista naisia 45
Kuinka monta uutta työpaikkaa projekti saa aikaan?	tavoite 2, joihin työllistyy naisia 2	uudistettuja työpaikkoihin työllistyneitä naisia 1
Projektissa järjestettävän koulutuksen ja muun toiminnan henkilötyöpäivien määrä	Koulutus, opiskelijatpv <ul style="list-style-type: none"> • lähiopetusta 120 • etäopiskelua 435 Ohjaus, konsultointi <ul style="list-style-type: none"> • henkilötyöpäivä 15 Yhteensä 570	Koulutus, opiskelijatpv <ul style="list-style-type: none"> • lähiopetusta 98 • etäopiskelua 474 Ohjaus, konsultointi <ul style="list-style-type: none"> • henkilötyöpäivä 6 Yhteensä 578

3.2.3. Perhetyön koulutuksen vaikuttavuus

Perhetyön koulutuksen vaikuttavuutta kartoitettiin koulutuksen jälkeen opiskelijoiden valmistumisen yhteydessä pidetyssä palautteenannossa. Opiskelijat kokivat saaneensa työkaluja varhaiseen puuttumiseen ja ennakoivaan työhön sekä kokivat tietoisuutensa perheiden auttamismahdollisuuksista, perheväkivaltaperheistä ja syrjäytymisuhan alla olevista perheistä nousseen (ks. taulukko 4). Lisäksi perhetyön koulutuksen koettiin vaikuttaneen valmiuksiin kehittää omaa työtä, erityisesti kehittämistehtävän kautta sekä lisänneen valmiuksia moniammatilliseen yhteistyöhön.

Taulukko 4. Perhetyön koulutuksen vaikuttavuus perhetyön opiskelijoiden kokemana keskiarvoilla kuvattuna. (1= täysin eri mieltä – 5= täysin samaa mieltä, n=8, vaihteluväli 3-5.)

3.3. Työmarkkina-aseman vahvistaminen ja työllisyyden tukeminen

Hankkeen tavoitteena oli perhetyössä työskentelevien ja sinne sijoittuvien naisten työmarkkina-aseman vahvistaminen ja perhetyössä työskentelevien työpaikkojen säilymisen tukeminen. Tavoitteena oli vahvistaa naisten urakehitystä ja tukea niiden naisten työllisyyttä, jotka ovat työttömyysuhanalaisia. Hankkeeseen osallistuneiden perhetyön osaaminen ja ammattitaito nousi (ks. luku 4) ja tämä vaikuttaa asiantuntijuuden kasvun kautta työpaikkojen säilymiseen. Perhetyön koulutuksen vaikutusta työllistymiseen tai työsuhteisiin kartoitettiin koulutuksen jälkeen opiskelijoiden valmistumisen yhteydessä pidetyssä palautteenannossa. Lisäksi kysyttiin miten opiskelijat uskovat koulutuksen vaikuttavan tulevaisuudessa. Avoimissa vastauksissa nousi esille, että perhetyön koulutus vaikutti suoraan työpaikan saantiin kahden opiskelijan kohdalla, joista toinen oli uudistettuun työpaikkaan työllistynyt. Kolme opiskelijaa mainitsi työnantajan arvostavan täydennyskoulutusta ja näkevän koulutuksen hyvänä lisänä asiantuntijuudelle.

”Koulutus oli yksi kriteeri valintaani uuteen työpaikkaan.”

”Ehdottomasti hyvä lisä työnantajan mielestä.”

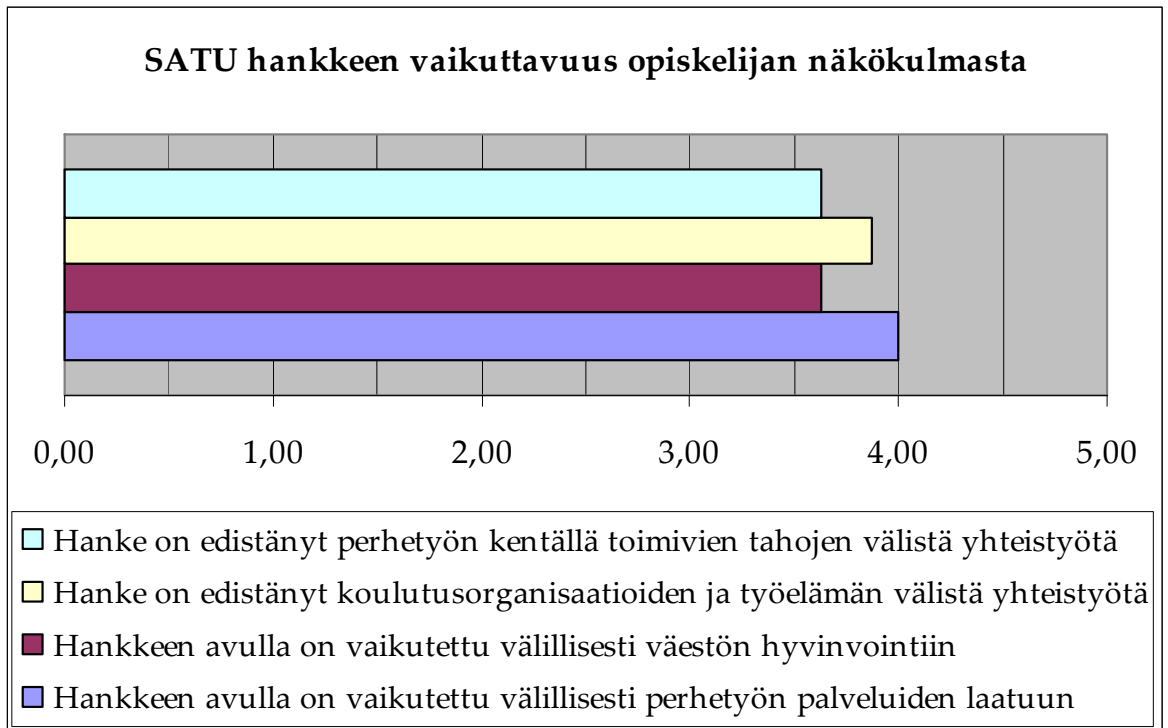
”Varmasti vaikuttaa tulevaisuudessa. Koulutus on vaikuttanut omaan työhön.”

”Uskon koulutuksella olevan myönteinen vaikutus työllistymiseeni.”

3.4. Yhteistyön lisääminen ja laadukkaiden palveluiden turvaaminen

Hankkeen tavoitteena oli hankkeen toiminnan kautta edistää koulutusorganisaatioiden ja työelämän välistä yhteistyötä sekä perhetyön kentällä toimivien tahojen välistä yhteistyötä. Hankkeen välillisenä tavoitteena oli koulutuksen kautta vaikuttaa väestön, erityisesti lapsiperheiden ja tulevien nuorten hyvinvointiin sekä turvata alueella laadukkaiden palveluiden saanti perhetyössä koulutettujen ja asiantuntevien työntekijöiden kautta. Hankkeen aikana tehtiin yhteistyötä eri tahojen kanssa (ks. tarkemmin luku 5.). Hankkeen vaikuttavuutta kartoitettiin koulutuksen jälkeen opiskelijoiden valmistumisen yhteydessä pidetyssä palautteenannossa. Opiskelijoiden näkökulmasta SATU hanke on edistänyt jonkin verran perhetyön kentällä toimivien tahojen sekä koulutusorganisaatioiden ja työelämän välistä yhteistyötä (ks. taulukko 5). Opiskelijoiden näkökulmasta hanke on vaikuttanut välillisesti väestön hyvinvointiin sekä perhetyön palveluiden laatuun.

Taulukko 5. SATU hankkeen vaikuttavuus perhetyön opiskelijoiden näkökulmasta keskiarvolla kuvattuna. (1= täysin eri mieltä – 5= täysin samaa mieltä, n=8, vaihteluväli 2-5.)

4. KOULUTUKSEN ARVIOINTI

SATU hankkeen etenemistä seurattiin ja arvioitiin jatkuvasti koko hankkeen ajan. Projektivastaava keräsi tietoa hankkeen etenemisestä sekä palautetta koulutuksesta, joista raportoitiin ohjausryhmää ja rahoittajaa. Luvussa käydään läpi opiskelijapalautteet sekä pääkouluttajien näkemyksiä koulutuksesta. Koulutuksen vaikuttavuutta on käsitelty luvussa 3.2.3.

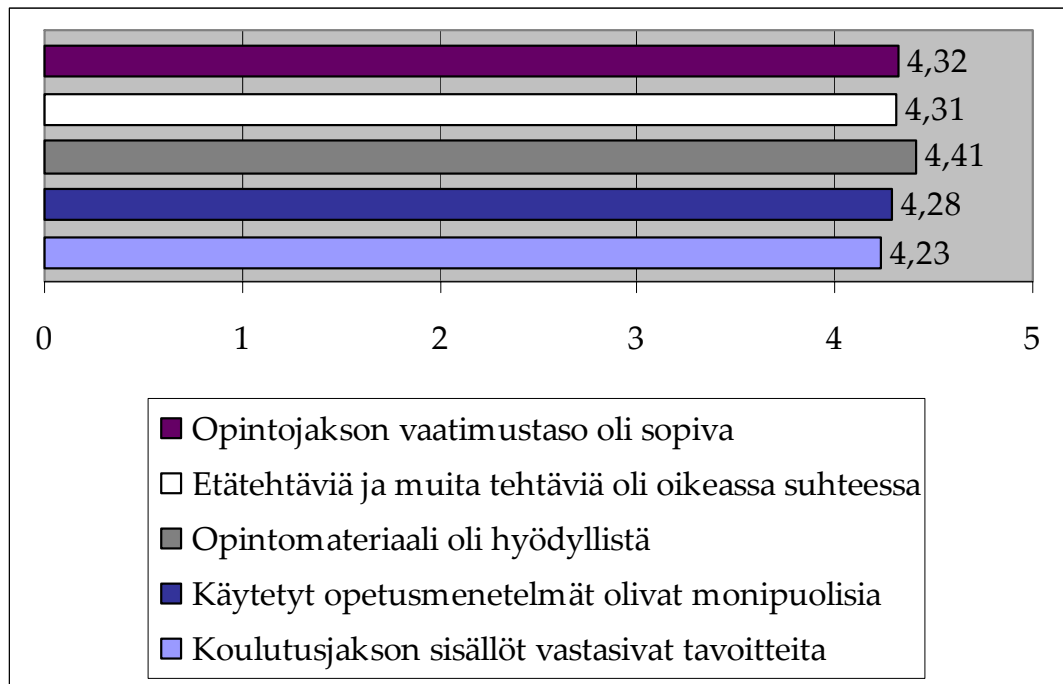
4.1. Opiskelijapalautteet

Ennen koulutuksen alkua kartoitettiin opiskelijoiden odotuksia, toiveita ja tarpeita koulutuksen suhteen. Alkukartoituksesta tehtiin yhteenveto, joka lähetettiin kouluttajille hyödynnettäväksi koulutuksen suunnittelussa (liite 2). Koulutus pyrittiin rakentamaan niin, että se vastaisi suoraan perhetyön kentällä oleviin koulutustarpeisiin.

Perhetyön koulutuksen opiskelijoilta kerättiin jokaisen opintokokonaisuuden jälkeen kirjallinen palaute sekä pidettiin palautekeskusteluja. Koulutuksen arviointikeskusteluja käytiin hankkeen aikana jatkuvasti myös kouluttajien ja projektivastaavan kesken. Palautteet olivat keskeisessä osassa koulutuksen laadun arvioinnissa, laadun kehittämisessä sekä koulutuksen vaikuttavuuden arvioinnissa. Palautteiden yhteenvedot lähetettiin kouluttajille sekä käytiin läpi hankkeen ohjausryhmässä.

Opiskelijoiden opintojaksopalautteita saatiin kaiken kaikkiaan 46 kappaletta pyydetyistä 70:stä (ks. taulukko 6). Palautteen mukaan koulutusjakson sisällöt vastasivat hyvin tavoitteita. Perusteluissa nousi esille käsiteltyjen aiheiden käytännönläheisyys ja perusteellinen läpikäyminen. Käytetyt opetusmenetelmät koettiin monipuolisiksi mielenkiinnon säilyessä koko opintojakson ajan. Erityisen hyvänä pidettiin ryhmätöitä. Myös opintomateriaali koettiin hyödylliseksi tiedon ollessa monipuolista sekä etätehtäviä oli sopivasti. Opiskelijat kokivat opintojakson vaatimustason sopivaksi opintojakson ollessa tietopohjainen, tiivis ja antoisa paketti.

Taulukko 6. Yhteenveto perhetyön koulutuksen käyneiden opintojaksopalautteista keskiarvolla kuvattuna. (1= täysin eri mieltä – 5= täysin samaa mieltä, n=46, vaihteluväli 3-5.)

Avoimilla kysymyksillä kartoitettiin opiskelijoiden näkemyksiä koulutuksessa käsiteltävien asioiden sovellettavuudesta omaan työhön. Vastauksissa nousi vahvasti esille eri perhetyön muotojen, menetelmien sekä työskentelymallien ja työkalujen käytettävyys (n=8). Koulutuksen aihealueet koettiin hyvin käytännönläheisiksi ja arkipäivään liitettäviksi (n=5) sekä tieto ja neuvot työelämään sovellettaviksi (n=3). Arvokkaana koettiin ajatusten vaihto toisten opiskelijoiden kanssa, jonka kautta sai lisää itseluottamusta ja uusia näkökulmia, ajatuksia ja ideoita omaan työhön sovellettavaksi (n=5). Esille nousi myös kehittämistehtävien kiinteä liittyminen omaan työhön (n=2).

Opiskelijat kokivat vuorovaikutuksen toimineen sekä opiskelijaryhmän että opettajan kanssa erittäin hyvin tai hyvin (n=34). Keskustelua käytiin vilkkaasti (n=6) avoimessa ilmapiirissä (n=2). Yksi opiskelijoista olisi kaivannut enemmänkin keskustelua.

Opiskelijoiden mielestä opintojaksoissa oli hyvää mielenkiintoiset ja mukavat aiheet (n=7), opettajan selkeä esiintyminen, asioiden hyvin ja mielenkiintoisesti esiintuominen (n=5), monipuolinen sekä laaja tieto ja opetus (n=5), keskustelut ja ajatustenvaihto (n=4) sekä luennoitsijoiden asiantuntemus (n=4). Opintojaksojen kokonaisuuden kehittämiseen opiskelijoilta ei juuri tullut palautetta. Yksittäisinä nousi esille, että opintojaksoilla voisi olla enemmän konkreettisia asiakastilanteita,

reflektointitehtäviä sekä sisältöön kaivattiin enemmän paneutumista erityistilanteisiin ja puuttumisen seurauksiin.

4.2. Kouluttajien ajatuksia perhetyön koulutuksesta

Perhetyön pääkouluttajat Kaija Koivusaari ja Marja Savolainen kirjasivat ajatuksiinsa perhetyön koulutuksesta seuraavasti:

”Ryhmä oli sopivan kokoinen, ei liian iso, vuorovaikutuksen yhteenliittymistapa oli mahdollista järjestää toista opiskelijaa huomioivaksi ja luottamukselliseksi ja se oli ehkä osatekijänä ryhmän koossapysymiseen. Aluksi ryhmässä oli pinnallisuuden ja vierauden vaikutelma ja opettajat huomasivat vaatimuksen; kaikki halusivat tulla huomatuiksi. On vaikea sanoa mitä merkityksiä osallistujilla on vuorovaikutuksellisuuteen, puhumiseen ja kuunteleluun liittyen ja siksi pyrittiin käyttämään menetelmiä, joissa jokaisen saa tai joutuu puhumaan, vastaamaan tai ideoimaan. Ryhmän jäsenten tutustuessa toisiinsa ja jakaessaan asioita yhteiset kokemukset lisääntyivät ja vähitellen opetustunnit olikin koettu aivan työnohjauksellisiksi, oman hiljaisen dialogin kautta sekä keskinäisten mielipiteidenvaihdon kautta. Tähän toki oli vaikuttamassa myös käytetyt osallistavat opetusmenetelmät. Työtapoja oli toki monenlaisia, esim. luentomuotoisia päiviä käytettiin, mm. lakiluennot.”

”Keskeyttämisiä ei juuri tullut, ainoastaan yksi mieshenkilö lopetti ennen kuin oli oikein tullutkaan ryhmään, ensimmäisen käyntikerran jälkeen. Häntä emme ehtineet tavata henkilökohtaisesti. Pari henkilöä kulki Oulun seudulta saakka oman työnsä ohessa kontaktiopetuspäiviin. Heidän kommenttinsa oli, että he saivat yhteistä ammatillista aikaa keskustella pari tuntia ajaessaan Ylivieskaan ja sitten takaisin kotiin. Nämä tunnit olivat olleet hedelmällistä aikaa pohtia päivän aiheita ja reflektoida asioita oman työnsä kautta.”

”Keskusteluissa ilmeni myös kahden henkilön osallistuneen aikaisempina vuosina toiseen vastaavanmittaiseen perhetyön koulutukseen ja he vertasivat tämän koulutuksen olleen sisällöltään toisenlainen, parempi, täsmällisempi ja tarjonnut ammatillisesti myös etätehtävien kautta paljon hyötyä. Etätehtävien työstäminen oli laittanut omaa ajattelua liikkeelle ja tehtävien palaute oli koettu vuoropuheluksi. Sisällössä on opiskelijoita kiinnostanut kaikki aiheet. Erityisen onnistuneiksi kuvasi eräs opiskelija osallistavat jaksot, kuten mm. perheväkivalta- ja vuorovaikutustaitojen kokonaisuuden, jossa käsiteltiin mm. dialogisuutta ja huolen puheeksi ottamista. Oman toimimisen, ryhmän antaman palautteen ja yhteistyössä ideoinnin kautta on löytynyt uutta ja kaivattua. Opiskelijan sanoin ”tällaista koulutusta harvoin saa kokea, tällaista lisää”. Tässä oli toisten opiskelijoiden näkemys noussut suureen arvoon, miltä minun toimintani tässä tilanteessa näyttää, onko se ammatillista toimintaa. Pari opiskelijaa toi esille seikan, he halusivat kokeilla verkostokokouksessa toisenlaista roolia, kuin mitä he käyttivät omassa työssään ja näin myös laajennettuna omiin työtilanteisiin sai uutta ulottuvuutta omissa ajatuksissaan ja keskusteluissa ryhmän jäsenten kanssa.”

"Palautetta ryhmältä on hankittu koulutuspäiviltä kirjallisesti. --- Lopuksi voidaan todeta, että nautitaan vähän aikaa päivänpaisteesta, tunteesta, jonka mukaan kouluttajat ovat olleet sydämellisiä."

5. JULKISUUS, TIEDOTTAMINEN JA YHTEISTYÖ

SATU hankkeesta sekä sen järjestämästä perhetyön koulutuksesta tiedotettiin hankkeen aikana monin eri tavoin. SATU hanketta ja perhetyön koulutusta esiteltiin Ylivieskan seutukunnan SOTE tiimin palaverissa Kalajoella 25.5.2007. Koulutuksen sisällön suunnitteluvaiheessa ja koulutuksen sisällön tarkentamisessa hyödynnettiin SOTE tiimin asiantuntemusta sekä kokemuksia aikaisemmin toteutetusta 9 op laajuisesta perhetyön täydennyskoulutuksesta. Työelämän näkemystä saatiin myös ohjausryhmältä. Koulutuksen toteutusvaiheessa tehtiin yhteistyötä kouluttajina toimivien yrittäjien ja muiden perhetyön hankkeiden kanssa sekä Pohjois-Pohjanmaan kesäyliopiston kanssa. Koulutuksen sisältö rakennettiin vastaamaan mahdollisimman hyvin työelämän tarpeita.

SATU hankkeen järjestämää perhetyön koulutusta markkinoitiin Ylivieskan, Raahen ja Oulun seutukuntien alueilla perhetyössä työskenteleville erityisesti sähköpostin, www-sivujen ja esitteen avulla. Hankkeen www-sivut sekä esite (liite 3) julkaistiin 1.6.2007. Koulutusta markkinoitiin myös lehti-ilmoituksin, jotka ilmestyivät Kalajokilaakson suurjakelussa 20.6.2007 ja 29.8.2007, Oulun Eteläisessä 16.8.2007 sekä useissa lehdissä CENTRIAn kurssikalenterien yhteydessä syksyn 2007 aikana. Hankkeen lehdistötiedote (liite 4) lähetettiin Oulun Eteläisen alueen lehtiin 1.10.2007 ja lehtiartikkelit ilmestyivät mm. Kalajokilaaksossa 2.10.2007, Keski-Pohjanmaassa 5.10.2007 ja Ylivieska-lehdessä 11.10.2007. Oulun Eteläisen hyvinvoinnin kehittämishankkeiden kuulumisia kerrotaan Oulun Eteläisen aluekeskusohjelman www-sivuilla, joilla ilmestyi myös SATU hankkeen tiedote. Hankkeesta tiedotettiin myös Oulun Eteläisen hyvinvointiverkoston kautta. Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulun Ylivieskan yksikön sosionomiopiskelijat järjestivät 12.–13.10.2007 Hyvän arjen avaimia messut. Messuilla oli CENTRIAn Hyvinvointitiimin messupöytä, jossa esiteltiin myös SATU hanketta. Messuilla kävi kahden päivän aikana noin 1 000 vierailijaa ja näytteilleasettajia oli 60.

Hankkeen päättyessä järjestettiin kaikille avoin loppuseminaari 28.3.2008 Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulun Ylivieskan yksikössä. Loppuseminaarissa esiteltiin hankkeen tuloksia sekä perhetyön koulutuksen käyneiden ja kouluttajien näkemyksiä (liite 5). Hankkeen loppuseminaarista tiedotettiin lehti-ilmoituksella Kalajokilaaksossa 12.3.2008 ja kutsu loppuseminaariin lähetettiin sähköpostitse mm. alueen yrittäjille, perusturva-/sosiaalijohtajille, terveysalan ammattilaisille, eri koulutusorganisaatioille sekä opiskelijoille. Seminaariin kutsuttiin myös yhteistyökumppaneita sekä lehdistön edustajia ja hankkeen toiminnasta ja tuloksista julkaistiin lehdistötiedote (liite 6) loppuseminaarin yhteydessä. Lehdistötiedote lähetettiin alueella ilmestyviin lehtiin ja radiokanaville. Lisäksi hankkeen tuloksista tiedotetaan hankkeen www-sivuilla. YLE:n radio Keski-Pohjanmaa haastatteli

projektivastaavaa ja perhetyön opiskelijaa radiouutisiin 28.3.2008. Kalajokilaaksoissa ilmestyi lehtijuttu hankkeen toiminnasta ja tuloksista 29.3.2008 ja Kalevassa 30.3.2008. Loppuseminaariin osallistui 45 perhetyön ammattilaista ja opiskelijaa.

SATU hankkeesta ja perhetyön koulutuksesta tiedotettiin hallinnoivan organisaation sisällä mm. sosiaalialan tiimipalavereissa, CENTRIAn viikkopalavereissa, hyvinvointitiimin tiimipalavereissa sekä kuukausi-infossa. Ohjausryhmää tiedotettiin hankkeen aikana oleellisista hankkeeseen liittyvistä asioista, esim. tulevista tapahtumista. Tiedottaminen tapahtui pääasiassa sähköpostin välityksellä, mutta myös puhelimitse. Ohjausryhmän jäsenet markkinoivat koulutusta omassa organisaatiossaan.

Hankkeen aikana tuotettiin erilaista markkinointimateriaalia. Hankkeesta ilmestyi esite, juliste messuille, lehti-ilmoituksia koulutuksesta ja loppuseminaarista, loppuseminaarin ohjelma ja juliste loppuseminaariin. Lisäksi ilmestyi lehdistötiedote hankkeen alkaessa ja päättyessä. Hankkeen aikana työstettiin perhetyön koulutuksen opetusmateriaalia, joka jää Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulun käyttöön.

Hankkeen tulokset ovat nähtävillä osoitteessa <http://ylivieska.centria.fi/satu>

6. OHJAUSRYHMÄN ARVIO HANKKEEN TOIMINNASTA JA TULOXSISTA

Ohjausryhmän arvio hankkeen toteutuksesta ja tuloksista kerättiin viimeisessä ohjausryhmän kokouksessa 28.4.2008. Ohjausryhmässä käytiin vilkasta keskustelua hankkeesta ja ohjausryhmän jäsenet täyttivät lomakkeen. Seuraavassa käydään läpi hankkeen tavoitteet sekä ohjausryhmän arviot toiminnasta ja tavoitteiden toteutumisesta.

Tavoite: Perhetyön koulutuksen työelämälähtöisyys

Hankkeen ehdottomana vahvuutena nähtiin aito työelämälähtöisyys, joka näkyi erityisesti kehittämistehtävien kautta. Hanke on vastannut työelämän tarpeisiin ja tuonut sinne uutta osaamista, jota pidettiin erittäin tärkeänä hankkeen onnistumisen kannalta.

Tavoite: Perhetyön osaamistason ja asiantuntijuuden lisääminen

Katsottiin, että osaamistaso on noussut ja sitä kautta vaikuttavuus lisääntynyt, joka näkyi erityisesti opiskelijapalautteiden kautta. Koulutuskokonaisuus nähtiin monipuolisena, kattavana ja laadukkaana. Opiskelijat ovat olleet motivoituneita ja kouluttajat onnistuneet tehtävässään. Asiantuntijuuden lisääminen ja osaamisen kehittyminen katsottiin laajemminkin hyväksi asiaksi esim. palvelujärjestelmän kannalta.

Tavoite: Työmarkkina-aseman vahvistaminen ja työllisyyden tukeminen

Hankkeen katsottiin vaikuttaneen myönteisesti perhetyön osaamisen arvoistamiseen ja lisänneen asiantuntijuutta ja tätä kautta vaikuttaneen työpaikkojen saantiin. Kuitenkin hankkeen lyhydestä ja pienestä opiskelijamäärästä johtuen työllisyysvaikutukset ovat olleet vähäiset.

Tavoite: Yhteistyön lisääminen ja laadukkaiden palveluiden turvaaminen

Tavoitteen katsotaan toteutuvan, kun koulutetut vievät tietoa ja uusia käytänteitä kentälle.

Arvio kustannusten ja rahoituksen toteutumisesta

Talousarvion nähtiin toteutuneen hyvin ja hankkeen pysyneen budjetissa, vaikka vähän jäikin käyttämättä. Koulutus nähtiin edullisena ajatellen koulutuksen laatua.

Arvio julkisuudesta, tiedottamisesta ja yhteistyöstä

Hanke ollut laajasti julkisuudessa ja julkisuus on ollut positiivista. Hankkeen aikana koettiin yhteistyön ja tiedottamisen toimineen kiitettävästi. Ohjausryhmä pidettiin toimivana ja hanketta katsottiin viedyn kokonaisuudessaan hyvin eteenpäin.

Suosituksat projektien toimeenpanon kehittämiseksi

Jatkossa koulutuskokonaisuuksia voisi laajentaa esim. Raudaskylän kanssa yhteisiksi, koska sielläkin hyviä varhaisen puuttumisen koulutuksia.

7. JATKOTOIMENPITEET

Perhetyön koulutus on vuoropuhelun kautta tuonut kentän ajankohtaiset tarpeet ja työelämän näkemykset kouluttajien tietoon ja suoraan opetukseen. Tieto on käytettävissä myös perusopetuksessa. Perhetyön koulutuksen sisällöt ovat hyödynnettävissä jatkokoulutusten suunnittelussa ja levitettävissä laajemmalle alueelle. SATU hankkeen kokemukset ovat kaikkien saatavilla hankkeen www-sivujen kautta ja näin hyödynnettävissä myös tulevaisuudessa.

Koulutuksen jälkeen kartoitettiin perhetyön koulutuksen käyneiden tulevaisuuden koulutustarpeita. Koulutustarpeina nousi yksittäisinä esille hyväksikäytetyn uhrin kohtaaminen hänen ollessa aikuinen sekä erityislapset. Ilmeistä on, että perhetyön täydennyskoulutukselle on kentällä tarvetta myös tulevaisuudessa uusien haasteiden vaatiessa myös työntekijöiltä ajankohtaista tietoa ja uutta osaamista. Tulevaisuutta pääkouluttajat Kaija Koivusaari ja Marja Savolainen suuntasivat seuraavasti:

”Uusia koulutuksia ajatellen kaksi koulutuksessa ollutta henkilöä puhui siitä, mitähän he nyt alkavat opiskelemaan. Toista heistä kiinnosti erityislapset ja heidän kanssaan toimiminen. Saman aiheen allekirjoitti myös kentällä toimiva edellisen perhetyön koulutuksen henkilö. Keskusteluissa on noussut työturvallisuuteen liittyviä koulutustarpeita. Parityön mahdollisuus perhetyössä on kiinnostava aiheena. Myös omien havaintojen tuominen näkyväksi on haastavaa ja siihen eräs ryhmän jäsen odottaisi vielä työmenetelmiä. Ryhmän ulkopuolelta edellisestä perhetyön koulutusryhmästä tuli ajatus; voisiko heidän koulutus (9 op) saada jatkokoulutuksen tuohon 15 opintopisteeseen saakka, tarve olisi siis (6 op koulutukseen). Eräs koulutuksessa ollut arveli, voisiko tehtävään sivumäärä olla suurempi kuin kaksi sivua, kun tulisi enemmänkin tehtävään tekstiä. Koulutuksen sisältöä voitaisiin jatkossa muokata mm. siihen suuntaan, että alkupuolella järjestetään perhetyön tarpeen arviointia ja myöhemmin perhetyön vaikuttavuuden arviointia.”

LIITTEET

Liite 1	Perhetyön koulutuksen ohjelma
Liite 2	Yhteenvedo alkukartoituksesta
Liite 3	Hankkeen esite
Liite 4	Lehdistötiedote
Liite 5	Loppuseminaarin ohjelma
Liite 6	Lehdistötiedote

Perhetyön koulutus (15 op)

Syksy 2007

Syyskuu

pe 14.9.2007 klo 16–17 Orientaatio / Reeta Limingoja
klo 17–21 Kehittämistehtävä: alkuseminaari / Kaija Koivusaari ja Marja Savolainen

la 15.9.2007 klo 9–16 Muuttuva vanhemmuus / Kaija Koivusaari ja Marja Savolainen

- Työntekijät perehtymässä perhetyön vahvuuksiin, heikkouksiin, mahdollisuuksiin ja uhkiin kuvaten niitä SWOT-analyysin avulla
- Muuttuva perhe, vanhemmuus ja yhteiskunnalliset reunaehdot

la 22.9.2007 klo 9–13 Työskentely muutoksen aikaansaamiseksi perheissä / Kaija Koivusaari ja Raija Ylitalo-Kokko

klo 13–16 Työskentely muutoksen aikaansaamiseksi perheissä / Mervi Uusimäki

- Perhetyössä käytetyt työmenetelmät, perhetyön muotoja eri palvelualueilla
- Perhetyön teoreettisia tulkintoja

Lokakuu

la 6.10.2007 klo 9–16 Lapsuus elämän voimavarana / Raija Ylitalo-Kokko

- Mitä lapsi tarvitsee suotuisaan kasvuun
- Riittävän hyvä vanhemmuus

la 20.10.2007 klo 9–16 Lapsuus elämän voimavarana / Pirkko Kopola

- Lämpöä ja läheisyyttä lapsille
- Koskettaminen hyvinvoinnin välineenä

Marraskuu

la 10.11.2007 klo 9–14 Riskit ja uhkat lapsuuden yllä / Marja Savolainen

- Päihteet ja perhetyö, mini-interventio
- Läheisneuvonpito

klo 14–16 Riskit ja uhkat lapsuuden yllä / Kaija Koivusaari

- Insesti-ilmiö, huolen puheeksi ottaminen

to 15.11.2007 klo 16–21 Kehittämistehtävä: ohjauspäivä / Kaija Koivusaari ja Marja Savolainen

pe 16.11.2007 klo 12–16 Riskit ja uhkat lapsuuden yllä / Tuija Korhonen

- Lapsen oma asiakkuus

klo 16–18 Perhetyön eettiset pohdinnat / Kaija Koivusaari

Eettiset kysymykset perhetyössä

pe 23.11.2007 klo 9–15 Lastensuojelulaki ja moniammatillinen yhteistyö / Sami Mahkonen

la 24.11.2007 klo 11–16 Perhetyön eettiset pohdinnat / Pipsa Sammalmaa

- Työnohjauksesta perhetyössä

Kevät 2008

Tammikuu

la 12.1.2008 klo 9–16 Perheväkivalta ja vuorovaikutustaidot / Kaija Koivusaari
▪ Dialogi ja vuorovaikutus perhetyössä

la 26.1.2008 klo 9–16 Perheväkivalta ja vuorovaikutustaidot / Kaija Leppälä
▪ Perheväkivallan tunnistaminen ja ehkäiseminen

Helmikuu

pe 8.2.2008 klo 16–19 Riskit ja uhkat lapsuuden yllä / Perhetyötä tukevat projektit
▪ Taitavat nuoret –projekti / Kokkolan ensi- ja turvakoti
▪ Perhe -hanke

la 9.2.2008 klo 9–16 Perheväkivalta ja vuorovaikutustaidot / Kaija Leppälä ja Marjut Parhiala
▪ Perheväkivallan tunnistaminen ja ehkäiseminen
▪ Huolen puheeksiotto perheväkivaltilanteesta

pe 15.2.2008 klo 16–21 Kehittämistehtävä: loppuseminaari / Kaija Koivusaari ja Marja Savolainen

la 16.2.2008 klo 9–16 Kehittämistehtävä: loppuseminaari / Kaija Koivusaari ja Marja Savolainen

SATU hanke - Perhetyön koulutus (15 op)

Opiskelijoiden odotuksia ja toiveita opintojaksoista

1 Muuttuva vanhemmuus

- Nykyajan perhekäsitys / Erilaiset perhemuodot (uusperheet)
- Roolit perheissä / rooliristiriidat lasten ja vanhempien välillä
- Naisen asema perheessä
- Perheen historia, nykytilanne ja muutos
- Nykypäivän vanhemmuuden vaatimukset
- Vanhuuden tulevaisuuden näkymät ja haasteet

2 Työskentely muutoksen aikaansaamiseksi perheissä

- Käytännön työhön välineitä / oikeita toimintatapoja / työmenetelmät
- Perhetyötä harjoittavat tahot
- Esimerkit perhetyön vaikuttavuudesta perheisiin
- Perheen sitouttaminen muutoksen aikaansaamiseksi
- Avoimen keskustelun tuottaminen perheissä / huolen puheeksi ottaminen

3 Lapsuus elämän voimavarana

- Vanhemmuuden työvälineiden tukeminen
- Lapsuuden suojaaminen
- Medialta suojaaminen
- Suotuista lapsuus ja hyvän lapsuuden tunnusmerkit
- Riittävän hyvä vanhemmuus / vanhempien rooli hyvän lapsuuden turvaamiseksi

4 Riskit ja uhkat lapsuuden yllä

- Riskin tai uhkan havaitseminen varhaisessa vaiheessa (havaitsemisen tunnusmerkit)
- Hyvinvointiin vaikuttavat riskit ja uhkat sekä näiden vaikutukset lapsuuteen
- Median ja netin vaikutukset lapsuuteen
- Perheen ja lapsen / nuoren tukiverkosto ja tukihenkilöt
- Selviytyminen lapsuuden / nuoruuden traumaista
- Ennaltaehkäisevätyö perheissä
- Arvot, asenteet

5 Perhetyön eettiset pohdinnat

- Tavoiteristiriidat asiakas-työntekijä-työnantaja
- Muut auttamiskeinot, jos perhetyöllä ei voida vaikuttaa
- Näkökulma tilanteisiin, jossa omat arvot ja normit vs. asiakkaan vastaavat

6 Perheväkivalta ja vuorovaikutustaidot

- Huolen puheeksi ottaminen
- Tietoa väkivaltaperheistä / vuorovaikutusmuodot perheissä
- Väkivallan tunnistaminen perheissä ja auttamiskeinot / työkalut
- Väkivallan poistaminen / uuden toimintamallin sisäistäminen väkivallan tilalle
- Väkivallan vaikutukset lapsuuteen

7 Kehittämistehtävä

- Ammatillisuuden kehittäminen
- Kehittämistehtävä vastaa työelämän tarpeita
- Uuden näkökulman oppiminen omaan työhön

8 Viesti kouluttajille

- *Koulutuksen sisältö on mielenkiintoinen ja koulutuksesta saan hyvän pohjan perhetyön tekemiseen ja kehittämiseen, vaikuttaa kattavalta kokonaisuudelta ja koulutus tuo arvokkaan lisän sosionomitutkintooni.*
- *Pitkää pinnaa (ainakin edell. sivulla mainitun ohjauksen)*
- *Yllä oleviin kohtiin en oikein osannut eritellä, koska koulutuksen sisällön esitteessä tulee oikeastaan kaikki mitä tällä hetkellä voisi ajatella, ehkä toiveita ja odotuksia syntyy kunkin osion käynnistyessä.*
- *Olkaa kärsivällisiä. Kyllä se tieto uppoaa jossain vaiheessa.*
- *Rohkeasti palautetta.*
- *Odotan vahvaa ammatillista opetusta ja näkemystä / kuvausta perhetyöstä ja muodoista.*

Sosiaalisen arjen tukeminen

SATU

 CENTRIA
TUTKIMUS JA KEHITYS YLIVIESKA

Reeta Limingoja
Projektivastaava
PL 62, Vierimaantie 7
84101 Ylivieska
puh. (08) 4492 745, 044 4492 745
reeta.limingoja@centria.fi

<http://ylivieska.centria.fi/satu>

 CENTRIA
TUTKIMUS JA KEHITYS YLIVIESKA

PERHETYÖN KOULUTUS 15 op

14.9.2007-15.3.2008

SATU hankkeen järjestämä perhetyön koulutus antaa valmiuksia perhetyön käytänteiden kehittämiseen huomioiden yhteiskunnan ja perhetyön jatkuvasti muuttuvan tilanteen. Koulutuksessa käsiteltäviä aihealueita ovat mm. uusi lastensuojelulaki, salassapito ja viranomaisyhteistyö lapsia ja nuoria koskevissa asioissa, keskustelut ja sopimukset asiakkaan ja työntekijän välillä, perheväkivallan tunnistaminen ja ehkäiseminen sekä päihteet ja perhetyö.

Koulutusaika ja opetusmuoto

Koulutus toteutetaan 14.9.2007-15.3.2008 monimuoto-opetuksena. Lähiopetus järjestetään pääasiassa perjantaisin klo 16.00-21.00 ja / tai lauantaisin klo 9.00-16.00. Koulutuksen aikana lähijaksoja on kaksi kertaa kuukaudessa, joiden lisäksi on opintojaksokohtaisia etätehtäviä. Lisäksi opiskelija laatii koulutuksen aikana omaan työhön tai kiinnostuksenkohteeseen liittyvän kehittämistehtävän, jota työstetään prosessoiden koko koulutuksen ajan. Koulutukseen sisältyy myös ohjausta.

Kohderyhmä

Perhetyön koulutus on tarkoitettu perhetyössä työskenteleville henkilöille (julkinen sektori, yritykset, kolmas sektori), joilla on täydennyskoulutustarpeita koskien perhetyötä, mm. päiväkotia, perhepäivähoitoa, kotipalvelua, lastensuojelua, perhepalveluohjausta, perhetyötä, terveydenhoitoa. Koulutukseen voivat hakea hyvinvointialalla työskentelevät henkilöt, jotka asuvat tai ovat töissä Oulun, Ylivieskan tai Raahen seutukunnan alueella.

Koulutuspaikka

Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu, Ylivieskan yksikkö
Vierimaantie 7, Ylivieska.

Hinta

Koulutuksen hinta on 260 €. Hinta sisältää koulutusmateriaalit.

Hakeminen

Perhetyön koulutukseen (15 op) hakeminen 9.9.2007 mennessä.
<http://ylivieska.centria.fi/kurssitarjonta.asp> tai
Reeta Limingoja, puh: (08) 4492 745 / 044 4492 745, reeta.limingoja@centria.fi
Lisätietoa koulutuksesta sekä hankkeen järjestämistä yksittäisistä seminaaripäivistä
<http://ylivieska.centria.fi/satu>

Koulutuksen järjestää SATU sosiaalisen arjen tukeminen -hanke, joka toteutetaan Pohjois-Pohjanmaan TE-keskuksen myöntämällä ESR rahoituksella ja sitä hallinnoi CENTRIA tutkimus ja kehitys Ylivieska.

KOULUTUKSEN SISÄLTÖ 15 op

Muuttuva vanhemmuus (1 op)

- Perehtyminen perhetyön vahvuuksiin, heikkouksiin, mahdollisuuksiin ja uhkiin kuvaten niitä SWOT-analyysin avulla
- Muuttuva perhe, vanhemmuus ja yhteiskunnalliset reunaehdot

Työskentely muutoksen aikaansaamiseksi perheissä (2 op)

- Perhetyössä käytetyt työmenetelmät
- Perhetyön muotoja eri palvelualueilla
- Keskustelut ja sopimukset asiakkaan ja työntekijän välillä
- Miten asioihin puututaan ja mitkä olisivat hyviä yhteistyökäytänteitä
- Salassapito ja viranomaisyhteistyö lapsia ja nuoria koskevissa asioissa
- Uusi lastensuojelulaki
- Perhetyön teoreettisia tulkintoja

Lapsuus elämän voimavarana (2 op)

- Mitä lapsi tarvitsee suotuisaan kasvuun
- Riittävän hyvä vanhemmuus
- Lämpöä ja läheisyyttä lapsille
- Koskettaminen hyvinvoinnin välineenä

Riskit ja uhat lapsuuden yllä (2 op)

- Päihteet ja perhetyö, mini-interventio
- Läheisneuvonpito
- Insesti-ilmiö, huolen puheeksi ottaminen
- Lapsen oma asiakkuus
- Perhetyötä tukevat projektit

Perhetyön eettiset pohdinnat (1 op)

- Työnohjauksesta perhetyössä
- Eettiset kysymykset perhetyössä

Perheväkivalta ja vuorovaikutustaidot (3 op)

- Dialogi ja vuorovaikutus perhetyössä
- Perheväkivallan tunnistaminen ja ehkäiseminen

Kehittämistehtävä (4 op)

- Opiskelija laatii omaan työhön tai kiinnostuksenkohteeseen liittyvän kehittämistehtävän, jota työstetään prosessoiden koko koulutuksen ajan

Heti julkaisuvapaa

CENTRIAN SATU HANKE KOULUTTAA PERHETYÖHÖN

Hyvinvointi lasten ja nuorten parissa on 1990-luvun lamavuosien jälkeen noussut suhteellisen korkeaksi. Palvelujärjestelmässä on kuitenkin edelleen huoli niistä lapsista ja nuorista, joille ongelmat näyttävät keskittyvän ilmeten köyhyyden ja huono-osaisuuden periytymisenä tai sosiaalisten olojen epävakautena. Lasten asema mm. perheväkivallan ja päihteidenkäytön sekä perheen yleisen jaksamattomuuden tilanteissa luo haasteita tilanteiden tunnistamiseen ja reagoimiseen. Yhä enemmän halutaan päästä korjaavasta työstä ennaltaehkäisevään vaikuttamiseen ja perheen voimavarojen esille nostamiseen. Sosiaalialan pitkän aikavälin tavoiteohjelman mukaan yhtenä haasteena onkin ennakoita ja etsiä keinoja ihmisten hyvinvoinnin ja sosiaalisen turvallisuuden parantamiseksi.

Perheiden ongelmat ovat moninaistuneet ja perhetyötä tehdään perheissä tehtävän työn lisäksi kouluissa, päiväkodeissa, neuvoloissa, kotipalvelussa, seurakunnissa ja järjestöissä. Perhetyö on jatkuvien haasteiden edessä ja tulevaisuudessa muutoksia tuo mm. uusi lastensuojelulaki sekä kuntien yhdistymiset sekä uudet peruspalvelupiirit, kuten aluetta koskeva peruspalvelupiiri Kallio. Perhetyön tulevaisuuden haasteisiin CENTRIA pyrkii vastaamaan SATU -sosiaalisen arjen tukeminen hankkeen järjestämän perhetyön koulutuksen avulla. Hanketta rahoittavat Euroopan sosiaalirahasto (ESR) ja Pohjois-Pohjanmaan TE-keskus.

Perhetyön koulutuksen (15 op) tavoitteena on perhetyössä työskentelevien ja sinne sijoittuvien ammatillisen osaamisen nostaminen ja työmarkkina-aseman vahvistaminen. Koulutus antaa valmiuksia kehittää perhetyön käytänteitä sekä nostaa tietoisuutta auttamismahdollisuuksista. Koulutuksessa tartutaan ajankohtaisiin aiheisiin, kuten perheväkivalta, päihteet, riskit ja uhkat lapsuuden yllä, uusi lastensuojelulaki sekä salassapito ja viranomaisyhteistyö lapsia ja nuoria koskevissa asioissa.

Perhetyön koulutus on tarkoitettu Oulun, Ylivieskan tai Raahen seutukuntien alueella perhetyössä työskenteleville tai alalle haluaville henkilöille (julkinen sektori, yritykset, kolmas sektori). Perhetyön opintojen koulutuspaikkana on CENTRIA Ylivieska. Koulutus alkoi 14.9.2007 ja opinnot kestävät 15.3.2008 saakka.

Lisätietoja:

Reeta Limingoja, (08) 4492745, 044-4492745, reeta.limingoja@centria.fi

SATU hankkeen projektivastaava

Sosiaalisen arjen tukeminen

SATU

Loppuseminaari

Perjantai 28.3.2008

klo 12.00–15.00

Paikka Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu, Vierimaantie 7, Ylivieska, Auditorio

Ohjelma

12.00 SATU-hankkeen tuloksia

Projektivastaava Reeta Limingoja, CENTRIA Tutkimus ja kehitys, Ylivieska

12.15 SATU-hanke ja perhetyön koulutus: Kouluttajien näkemyksiä

Perhetyön kouluttajat Kaija Koivusaari ja Marja Savolainen

Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu, Ylivieskan yksikkö

Kehittämistehtävä: Lapsikeskeistä perhetyötä

Perhetyön opiskelija Päivi Ojala

Kehittämistehtävä: Erityislapset päivähoitossa

Perhetyön opiskelija Kirsti Vehmas

13.00 Dialogit kohtaamisissa

-Keitä meitä on mukana?

FT, perheterapeutti VET, psykoterapeutti Pirjo Keskitalo

Koulutus- ja työnohjauspalvelut Ihme ja Kumma Oy

14.00 Kahvi

14.15 Dialogit kohtaamisissa jatkuu

15.00 Päivän päätös

Tilaisuus on maksuton

Ilmoittautumiset 25.3.2008 mennessä

Reeta Limingoja (08) 4492 745, 044 4492 745, reeta.limingoja@centria.fi

Hankkeen kotisivut <http://ylivieska.centria.fi/satu>

Heti julkaisuvapaa

SATU HANKKEELLA OSAAMISTA PERHETYÖHÖN

Perhetyön avulla vastataan perheiden ja erityisesti lasten tarpeisiin esimerkiksi neuvoloissa, varhaiskasvatuksessa, kouluissa, perhetyössä ja lastensuojelussa. Perhetyöllä voidaan tukea vanhempia heidän kasvatustehtävässään, tehdä vanhemmuuden arviointia tai järjestää lapselle hänen hyvinvointia tukevaa toimintaa menetelminä mm. dialogi, kasvatuskumppanuus, perheen voimavarojen tukeminen ja huolen puheeksi ottaminen. Perheiden ongelmat ovat haastavia ja vaativat moniammatillista yhteistyötä, asiantuntijuutta ja osaamista perhetyössä työskenteleviltä. Tähän tarpeeseen on vastattu SATU sosiaalisen arjen tukeminen hankkeen perhetyön koulutuksen avulla. Koulutuksen sisällön suunnittelussa on huomioitu perheiden valistaminen ja tukeminen, lapsen oikeuksien kunnioittaminen, perheiden hyvinvointi ja vanhemmuuden turvaaminen, perheongelmien monimuotoistuminen, palvelurakenteen muutos ja alueellinen kehittäminen.

SATU hankkeen tavoitteena oli perhetyön osaamistason ja asiantuntijuuden lisääminen työelämälähtöisen perhetyön koulutuksen avulla. Koulutuksen tavoitteena oli antaa valmiuksia kehittää perhetyön käytänteitä sekä nostaa tietoisuutta auttamismahdollisuuksista. Perhetyön koulutus toteutettiin 15 op laajuisena kymmenelle perhetyössä työskentelevälle henkilölle. Koulutuksessa tartuttiin ajankohtaisiin aiheisiin, kuten perheväkivalta, päihteet, riskit ja uhkat lapsuudella sekä uusi lastensuojelulaki. Lisäksi hankkeen tavoitteena oli vahvistaa perhetyössä työskentelevien työmarkkina-asemaa, työpaikkojen säilymistä ja erityisesti naisten urakehitystä sekä vaikuttaa laadukkaiden palveluiden saantiin.

Opintojen aikana koulutukseen osallistuvat laativat työelämälähtöisen kehittämistehtävän ja kehittivät perhetyön toimintakäytänteitä omissa työyhteisöissään. Kehittämistehtävien aihealueita olivat mm. perhetyön raportointilomake, perhetyön palvelukuvaus, väsynyt äiti kotipalvelun asiakkaana, päihdeäidit ja työkalupakki perheviikonlopulle. Koulutuksen avulla perhetyön ammattilaiset ovat saaneet faktatiedon lisäksi työkaluja jokapäiväiseen työhön ja arkirutiineihin, ajatusten vaihto ryhmässä on antanut uusia eväitä omaan työhön sekä varmuutta toimia erilaisissa perheen tilanteissa. Koulutus on vaikuttanut työpaikan saantiin kahden opiskelijan kohdalla ja työnantajat ovat tiedostaneet koulutuksen tarpeellisuuden.

SATU hanke toteutetaan 23.4.2007–31.3.2008 Ylivieskan, Raahen ja Oulun seutukuntien alueilla. Hanketta hallinnoi Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulun Ylivieskan yksikön CENTRIA Tutkimus ja kehitys sekä rahoittavat ESR, Pohjois-Pohjanmaan TE-keskus ja Ylivieskan seutukunta.

Lisätietoja:

SATU hankkeen projektivastaava

Reeta Limingoja, (08) 4492745, 044-4492745, reeta.limingoja@centria.fi

<http://ylivieska.centria.fi/satu>

